

Несторук Н. А., канд. пед. наук, доц.,
доцент кафедри педагогіки та методики викладання,
Приходько І. Г., магістрантка гр. 512г
Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ», м. Бахмут, Україна

ВИМОГИ ДО СУЧАСНОЇ ЛЕКЦІЇ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Анотація. В роботі розглянуто поняття лекції та її дидактичний зміст у вищій школі. Обґрунтовано основні вимоги до лекції, яка була б ефективною для здобувачів вищої освіти та реалізувала якість викладання мовознавчих дисциплін.

Ключові слова: лекція, викладач, форми навчання, візуальні засоби, розвиток мовлення.

Непрості умови, в яких опинилася сучасна освіта – перехід більшості вузів на дистанційне навчання, зміна світосприйняття сучасним студентством навчального процесу, кинули перед викладачами виклик і зумовили переглянути традиційні форми подачі навчального матеріалу, зокрема таку форму, як лекція.

Лекція – це науково обґрунтована, послідовна та систематизована подача певної теми або проблеми чи розділу навчального предмету, ілюстрована за необхідністю наочною та демонструванням дослідів. Для успішного сприйняття лекція має ефективно поєднуватися з іншими формами навчання, сприяти поглибленню та систематизації знань, які отримують студенти в процесі аудиторної та позааудиторної роботи. Для того, щоб здобувачі вищої освіти ефективно сприймали та засвоювали навчальний матеріал, лекція повинна бути не лише грамотно побудованою та цікавою, передавати наукову істину, а й змушувала слухачів задуматись і поставити перед собою питання «чому?», «як?», «навіщо?» тощо. Під час лекції здобувач засвоює значно більший обсяг інформації, аніж за той самий час самостійної роботи, в чому і полягає її основна дидактична цінність. Враховуючи вимоги сучасної дидактики вищої школи лекція повинна відповідати таким запитам:

- грамотно підібрана, систематизована та згрупована наукова інформація;
- наявність цікавих фактів, суджень та прикладів, текстів та документів;
- наявність доказовості та аргументованості суджень;
- логічне, лаконічне та зрозуміле подання інформації;
- виявлення кола завдань для подальшого самостійного опрацювання;
- активізація навчально-пізнавальної діяльності слухачів за допомогою різноманітних засобів;
- подання різних точок зору на проблему, що вивчається;
- надання студентам можливості слухати, фіксувати та аналізувати отриману інформацію;
- використання засобів наочності для ефективного сприйняття навчального матеріалу [1, с. 48].

На жаль серед сучасної студентської молоді існує стереотип, що лекція це

щось нудне та довге. Тут, звичайно, ключову роль відіграє постать викладача і те, як він подасть свій матеріал. Монотонне читання тексту із книги ще ніколи нікого не зацікавило, така лекція є неефективною. Сучасна лекція має відповідати наступним основним вимогам: цікавий, науково обґрунтований матеріал, взаємодія зі здобувачами освіти; їх відчуття причетності до спільного наукового цеху, де триває постійна робота; має бути зібранням однодумців, що спільно працюють над проблемою та діляться своїми результатами. Лекція – це лише верхівка айсберга, а сам айсберг – самоосвіта, праця «в лабораторії», творча робота. Лекція – це тільки настроювання, надихання студента на цю роботу.

Проводячи лекцію викладачу потрібно дбати не лише про її змістовне наповнення, а й форму подачі. Адже студенти – це недавні учні, які ще в більшості сприймають візуально. Тому використання мультимедійних засобів (презентації, інтерактивної дошки, інфографіки тощо) лише покращить сприйняття та розуміння матеріалу. Для ефективного мікроклімату під час лекції ключову роль відіграє розвиток мовлення, міміка викладача, його психологічне відчуття емоційного стану аудиторії. Викладач повинен продумати спілкування: як зайти в аудиторію, як привітатись, перше враження – найважливіше. Усе, що підлітки бачать (в тому числі і зовнішній вигляд), вони аналізують та формують своє перше враження про викладача, його готовність до спілкування зі студентами. Викладач повинен розуміти й любити свій предмет та «заразити» своєю любов'ю студентів. Важливою складовою ораторської майстерності викладача виступає метафоричність його мовлення, адже воно зберігає цілісність, універсальність здатність до встановлення асоціації [2, с. 99]. Така традиційна, подекуди рутинна форма навчання, як лекція, може стати простором дидактичного експерименту, пошуку нових рішень та технологій. Адже історія знає безліч прикладів, коли студенти на лекції відомих педагогів, метрів своєї справи, приходили як на шоу, вчилися та захоплювалися.

Таким чином, щоб лекція привернула увагу, була ефективною та цікавою викладач повинен: створити позитивний мікроклімат творчості і взаєморозуміння; грамотно та чітко формулювати її мету та зміст, структуру та вимоги до здобувачів щодо опанування матеріалу; логічно й послідовно розгортати навчальний матеріал, забезпечуючи розуміння основних закономірностей, явищ, положень у співпраці викладач-студент; створити під час лекції діалог із аудиторією, формувати та вирішувати проблемні питання – інтелектуальний потенціал студентства; застосовувати мультимедійні технології, що допоможуть краще зрозуміти навчальний матеріал й бажання розвиватися, спонукатиме до самостійної роботи, професійно-особистісного розвитку та самоосвіти.

Список використаної літератури

1. Бондаренко Ю. Метод лекції: загальнодидактична та методико-літературна специфіка. *Українська мова і література в школі*. 2017. № 4. С. 47-49.
2. Федорчук Е. І. Лекція як засіб реалізації студентоцентристського підходу до викладання педагогічних дисциплін. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2011. Вип. 7. С. 98-102.